

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöpolitiikan raportointivelvoitteiden yhdenmukaistamisesta ja direktiivien 86/278/EY, 2002/49/EY, 2004/35/EY, 2007/2/EY, 2009/147/EY ja 2010/63/EU, asetusten (EY) N:o 166/2006 ja (EU) N:o 995/2010 sekä neuvoston asetusten (EY) N:o 338/97 ja (EY) N:o 2173/2005 muuttamisesta”

(COM(2018) 381 final – 2018/0205 (COD))

(2019/C 110/19)

Esittelijä: **Vladimír NOVOTNÝ (CZ-1)**

Lausuntopyynnöt	Euroopan parlamentti, 11.6.2018 neuvosto, 22.6.2018
Oikeusperusta	EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 114 artikla, 192 artiklan 1 kohta sekä 207 ja 304 artikla
Työvaliokunnan päätös	17.4.2018 (lausuntopyyntöä ennakoiden)
Vastaava erityisjaosto	”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö”
Hyväksyminen erityisjaostossa	5.10.2018
Hyväksyminen täysistunnossa	12.12.2018
Täysistunnon nro	359
Äänestystulos	208/1/2
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestä)	

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK suhtautuu myönteisesti Euroopan komission ehdotukseen ympäristöpolitiikan raportointivelvoitteiden yhdenmukaistamisesta ja odottaa tämän ehdotuksen lisäävän raporttien ja niiden valmistelun avoimuutta, tarjoavan tietopohjan ympäristöpolitiikan tehokkuuden arvioimiseksi, yksinkertaistavan menettelyjä sekä vähentävän jäsenvaltioiden ja komission hallinnollista rasitusta.

1.2 ETSK antaa täyden tukensa ympäristöraportointia koskevalle Euroopan komission uudelle lähestymistavalle, joka perustuu tiedonkeruun, raportoinnin ja sen perusteella suoritettavien ympäristöarviointiprosessien perinpohjaiseen nykyaikaistamiseen, jossa hyödynnetään INSPIREa, Copernicusta, reaaliaikaista tiedonsiirtoa ja tietokoneavusteista tietojenkäsittelyä. ETSK katsoo, että komission esittämä ehdotus on paremman sääntelyn periaatteiden ja REFIT-ohjelman mukainen.

1.3 ETSK suosittelee, että Euroopan ympäristökeskuksen (EYK) keskustietokantojen olisi kyettävä yhdistämään ympäristödata ja -tiedot maantieteelliseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen dataan ja tulkitsemaan niitä kattavalla tavalla.

1.4 ETSK on korostanut toistuvasti tarvetta osallistaa jäsenvaltioiden kansalaisyhteiskunnan organisaatioita ympäristöraporttien valmisteluun ja niistä käytäviin keskusteluihin.

1.5 ETSK katsoo, että mukautuminen tiettyjen ympäristöraportointivelvoitteiden muutoksiin toimii paremmin kuin tiukan yhtenäinen ”sama malli kaikille” -lähestymistapa, kunhan ympäristötiedot ja -raportit pysyvät korkealuokkaisina.

1.6 ETSK on vakuuttunut siitä, että ympäristöraportoinnin ja sen seurauksena ympäristötietojen käsittelyn ja arvioinnin nykyaikaistaminen edistää merkittävästi tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen (Århusin yleissopimus) tavoitteiden saavuttamista.

1.7 ETSK kehottaa EU:n jäsenvaltioiden hallituksia, viranomaisia ja virastoja, Euroopan komissiota ja Euroopan ympäristökeskusta tehostamaan ponnistelujaan ympäristöraporttien ja -tietojen saatavuuden, ymmärrettävyyden ja kuvaavuuden parantamiseksi kansalaisyhteiskunnan toimijoiden ja näitä asioita käsittelevien kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden laajaa joukkoa ajatellen.

1.8 ETSK kehottaa arvioimaan ja tarkastelemaan unionin säännöstöä ympäristöalan tiedonkeruun, tietojen ja raportoinnin alalla säännöllisesti myös tulevaisuudessa ja lyhentämään tietojen keruun, käsittelyn ja julkaisemisen välistä aikaa sekä parantamaan tietojen saatavuutta, avoimuutta ja ymmärrettävyyttä.

1.9 ETSK kehottaa ympäristöjärjestöjä edistämään nykyistä aktiivisemmin suuren yleisön tietoisuutta ympäristön tilanteesta omissa maissaan tai omilla alueillaan. Komitea vetoaa komissioon, jotta se kannustaisi ja rahoittaisi tällaista toimintaa.

2. Komission asiakirja

2.1 Komissio julkaisi vuonna 2017 kattavan ympäristöraportointia koskevan toimivuustarkastuksen. Arvioitavana oli 181 raportointivelvoitetta, jotka sisältyvät EU:n ympäristölainsäädännön 58 säädökseen.

2.2 Raportointivelvoitteista tehtiin monialainen ja kattava analyysi ⁽¹⁾, jonka tarkoituksena oli lisätä avoimuutta, tarjota tietopohja tulevia arviointeja varten ja yksinkertaistaa ja vähentää jäsenvaltioiden ja komission hallinnollista raskautusta.

2.3 Yksittäisten säädösten arviointien yhteydessä havaittiin, että seuraavien säädösten sisältämiä raportointivelvoitteita voitaisiin vartavastoin viedä pois käytöstä:

— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/49/EY ⁽²⁾ (ympäristömelu) ⁽³⁾

— Euroopan parlamentin ja neuvoston 2004/35/EY ⁽⁴⁾ (ympäristövastuu) ⁽⁵⁾

— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/2/EY ⁽⁶⁾ – INSPIRE-direktiivi (paikkatietoinfrastruktuuri) ⁽⁷⁾

— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY ⁽⁸⁾ (lintujen suojelu) ja neuvoston direktiivi 92/43/ETY ⁽⁹⁾ (luontotyyppien suojelu) ⁽¹⁰⁾

— Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/63/EU ⁽¹¹⁾ (eläinkokeet) ⁽¹²⁾

— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 166/2006 ⁽¹³⁾ epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevasta eurooppalaisesta rekisteristä (E-PRTR) ⁽¹⁴⁾

— neuvoston direktiivi 86/278/ETY ⁽¹⁵⁾ (puhdistamoliete)

— Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 995/2010 ⁽¹⁶⁾ (puutavara)

⁽¹⁾ SWD(2017) 230.

⁽²⁾ EUVL L 189, 18.7.2002, s. 12.

⁽³⁾ SWD(2016) 454.

⁽⁴⁾ EUVL L 143, 30.4.2004, s. 56.

⁽⁵⁾ SWD(2016) 121.

⁽⁶⁾ EUVL L 108, 25.4.2007, s. 1.

⁽⁷⁾ COM(2016) 478 ja SWD(2016) 273.

⁽⁸⁾ EUVL L 20, 26.1.2010, s. 7.

⁽⁹⁾ EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7.

⁽¹⁰⁾ SWD(2016) 472 final.

⁽¹¹⁾ EUVL L 276, 20.10.2010, s. 33.

⁽¹²⁾ COM(2017) 631 ja SWD(2017) 353.

⁽¹³⁾ EUVL L 33, 4.2.2006, s. 1.

⁽¹⁴⁾ SWD(2017) 711.

⁽¹⁵⁾ EYVL L 181, 4.7.1986, s. 6.

⁽¹⁶⁾ EUVL L 295, 12.11.2010, s. 23.

— neuvoston asetus (EY) N:o 338/97⁽¹⁷⁾ (CITES)

— neuvoston asetus (EY) N:o 2173/2005⁽¹⁸⁾ (metsälainsäädännön noudattaminen, metsähallinto ja puukauppa – Forest Law Enforcement, Governance and Trade, FLEGT).

Samaan aikaan on käynnissä yhdenmukaistamisprosessi, joka koskee vuonna 2018 esitettyjä komission nykyisiä ehdotuksia juomavedestä, pysyvistä organisoista yhdisteistä, jätevesien uudelleenkäytöstä ja muovituotteiden kertakäytöstä.

2.4 Tehdyn arvioinnin perusteella laadittiin ehdotus ympäristöraportteja koskevien yksittäisten säädösten yhdenmukaistamisesta ja yksityiskohtainen suunnitelma ehdotettujen muutosten toteuttamiseksi.

2.5 Ehdotuksen tarkoituksena on optimoida EU:n lainsäädännössä jo vahvistetut täytäntöönpanon seuranta- ja raportointia ja avoimuutta koskevat velvoitteet siten, että noudatetaan tarpeellisuus-, toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita. Ehdotuksella pyritään myös sovittamaan yhteen asiaankuuluvien säädösten vaatimukset ja parantamaan EU:n politiikan täytäntöönpanon tietopohjaa.

2.6 Ehdotukseen sisältyy toimia, joiden avulla pyritään parantamaan avoimuutta ja toissijaisuusperiaatteen noudattamista (kahdeksassa säädöksessä), yksinkertaistamaan tai poistamaan raportointivelvoitteita (seitsemässä säädöksessä), yhtenäistämään raportoinnin aikataulua (kolmessa säädöksessä), yksinkertaistamaan EU:n laajuisia yleiskatsauksia ja selvittämään EU:n toimielinten roolia (kahdeksassa säädöksessä) sekä edistämään valmistautumista tuleviin arviointeihin (viidessä säädöksessä).

2.7 Ehdotuksella edistetään selkeiden ympäristötietojen julkista saatavuutta kansallisella tasolla. Se auttaa myös yleisöä saamaan yleiskuvan siitä, mitä ympäristöalalla tapahtuu koko Euroopan tasolla, ja kansallisia viranomaisia käsittelemään rajatylittäviä asioita. Ehdotuksen on myös tarkoitus vähentää jäsenvaltioiden rasitusta, vahvistaa toissijaisuusperiaatetta ja parantaa täytäntöönpanoa koskevien tietojen saatavuutta kansalaisille.

3. Yleistä

3.1 ETSK suhtautuu myönteisesti ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ympäristöpolitiikan raportointivelvoitteiden yhdenmukaistamisesta⁽¹⁹⁾ perustason edistysaskeleena kohti ympäristöraporttien laadinta- ja toimittamismenettelyjen kattavaa nykyaikaistamista. Komitea kannattaa sitä, että INSPIREa, Copernicusta, sähköisiä tietojenkäsittelyvälineitä, reaaliaikaista tiedonsiirtoa ja viestintää hyödyntämällä pyritään siirtymään virallisista kirjallisista raporteista Euroopan komission ja Euroopan ympäristökeskuksen dynaamisiin keskustietokantoihin. Komitea toteaa lisäksi komission näkemyksen ja asetusehdotuksen mukaisesti, että ehdotetut muutokset ovat puhtaasti menettelyllisiä eivätkä vaikuta ympäristöindikaattorien valintaa ja säänneltyjen aineiden luetteloa ja raja-arvoja koskevien säädösten sisältöön.

3.2 ETSK katsoo, että ympäristöraporttien laatimisen ja toimittamisen yksinkertaistaminen ja yhdenmukaistaminen parantavat näiden raporttien tehokkuutta ja avoimuutta. Komitea odottaa ehdotuksen vähentävän EU:n ympäristölainsäädännössä säädettyistä raportointivaatimuksista johtuvia rasitteita ja kustannuksia ja lyhentävän merkittävästi tietojen keruusta niiden julkaisemiseen kuluvaa aikaa.

3.3 ETSK pitää tarpeellisenä parantaa paitsi ympäristöraporttien ja -tietojen saatavuutta myös niiden ymmärrettävyyttä kansalaisyhteiskunnan eri sektoreille. Komitea palauttaa mieltä, että kansalaisyhteiskunnalla on korvaamaton rooli paitsi ympäristötietojen käyttäjänä myös aktiivisena osallistujana näiden tietojen keruuseen ja käsittelyyn sekä ympäristöraporttien laatimiseen ja niistä käytäviin keskusteluihin. Komitea korostaa tähän liittyen ympäristövaikutusten arvioimisen merkitystä sekä sitä, että kansalaisyhteiskunnan on tärkeää osallistua sen yhteydessä käytäviin keskusteluihin.

⁽¹⁷⁾ EUVL L 61, 3.3.1997, s. 1.

⁽¹⁸⁾ EUVL L 347, 30.12.2005, s. 1.

⁽¹⁹⁾ COM(2018) 381 final – 2018/0205 (COD).

3.4 Ehdotus useiden nykyisten säädösten tarkistamisesta kuuluu sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevaan ohjelmaan (REFIT⁽²⁰⁾). ETSK on todennut REFIT-ohjelmaa käsittelevässä lausunnossaan⁽²¹⁾ olevansa huolissaan ympäristövaikutusten arvioinnissa havaituista puutteista. Se korostaa lausunnossa tarvetta analysoida sosiaalista, taloudellista ja ympäristöä koskevaa ulottuvuutta yhtenäisesti ja tasapainoisesti.

3.5 ETSK on korostanut EU:n ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arviointia koskevassa lausunnossaan⁽²²⁾ sen merkitystä, että kansalaisyhteiskuntaa osallistetaan päätöksentekoon ja arviointeihin, ja se on tärkeää myös ympäristöraportointia koskevia säädöksiä tarkistettaessa.

3.6 Euroopan komission ehdotus sisältää ristiviittauksia ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2003/4/EY⁽²³⁾ ja paikkatiedoista annettuun direktiiviin 2007/2/EY, ja siinä varmistetaan yhdenmukaisuus näiden direktiivien vaatimusten kanssa. ETSK on antanut lausunnon⁽²⁴⁾ aiheesta ”Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus kansallisella tasolla EU:n ympäristölainsäädännön täytäntöönpanotoimenpiteiden yhteydessä”, jossa se korostaa tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen (Århusin yleissopimus) merkitystä.

3.7 ETSK huomauttaa, että Euroopan komission ehdotus koskee vain EU:n lainsäädännön vaatimuksiin perustuvaa ympäristöraportointia, mutta merkittävä osa ympäristöraporteista on liike-elämän toimijoiden, ammattijärjestöjen, kaupunkien, kuntien ja muiden organisaatioiden ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden vapaaehtoisesti laatimia.

3.7.1 Esimerkkejä tällaisesta vapaaehtoisesta toiminnasta ovat muun muassa yksittäisten yritysten GRI-raportit (Global Reporting Initiative), toimialajärjestöjen raportit, kuten kemianteollisuuden Responsible Care -aloite (Euroopan kemianteollisuuden järjestö Cefic), sekä yritysten yhteiskuntavastuuraportit, joihin sisältyy usein ympäristöasioita käsittelevä osa.

3.7.2 Ympäristövaikutusten arviointeja ja niihin liittyviä tietoja tarjotaan yleisön saataville myös organisaatioiden ympäristöasioiden hallintajärjestelmien EMS:n ja EMASin puitteissa.

3.7.3 Kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden aktiivinen rooli edellä mainittujen toimien yhteydessä raporteita käsiteltäessä on osoittautunut jo kauan sitten hyödylliseksi: sekä kansalaisyhteiskunnan että yrityssektorin luottamus vahvistuu sen johdosta. Paikallisella ja kansainvälisellä tasolla sovelletaan ympäristötietojen alalla myös ympäristövaikutusten arviointiin liittyviä menettelyjä.

4. Erityistä

4.1 Avoimuuden ja toissijaisuusperiaatteen noudattamisen parantaminen

ETSK on vakuuttunut siitä, että Euroopan komission ehdotuksella parannetaan edelleen avoimuutta ja että se mahdollistaa ympäristötietojen julkisen saatavuuden käyttäjätasoisemmalla tavalla samalla kun se on toissijaisuusperiaatteen mukainen.

4.2 Raportointivelvoitteiden yksinkertaistaminen tai poistaminen

ETSK katsoo, että hallinnollisen rasitteen vähentämistä edistäisi tekstimuotoisten tietojen raportointiprosessin yksinkertaistaminen tai tällaisen raportoinnin korvaaminen muulla soveltuvalla menettelyllä sekä pyrkiminen tietojen julkisen saatavuuden parantamiseen. Komitea kehottaa Euroopan komissiota käynnistämään työn muutamien sellaisten keskeisten synteettisten ympäristöindikaattorien laatimiseksi, jotka ovat selkeitä suurelle yleisölle kaikissa EU-maissa. Tämä helpottaisi lausuntojen saamista maiden tai alueiden ympäristönsuojelusta ja johtaisi aloitteisiin, joiden avulla pyritään saamaan aikaan muutoksia parempaan suuntaan.

⁽²⁰⁾ https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-and-less-costly_en.

⁽²¹⁾ ETSK:n lausunto REFIT-ohjelmasta (EUVL C 230, 14.7.2015, s. 66).

⁽²²⁾ ETSK:n lausunto ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arvioinnista (EUVL C 345, 13.10.2017, s. 114).

⁽²³⁾ EUVL L 41, 14.2.2003, s. 26.

⁽²⁴⁾ ETSK:n lausunto muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta kansallisella tasolla EU:n ympäristölainsäädännön täytäntöönpanotoimenpiteiden yhteydessä (EUVL C 129, 11.4.2018, s. 65).

4.3 Raportoinnin aikataulun yhtenäistäminen

ETSK tukee direktiivin 2002/49/EY⁽²⁵⁾, mukaisten melukarttojen ja toimintasuunnitelmien toimittamista koskevien aikataulujen virtaviivaistamista ja riittävän ajan varaamista julkisille kuulemisille sekä kansalaisyhteiskunnan roolin vahvistamista toimintasuunnitelmien arvioinnissa ja tarkistamisessa. Komitea kannattaa samankaltaisten järjestelyjen soveltamista muidenkin säädösten kohdalla sillä edellytyksellä, etteivät ympäristötietojen ja -raporttien laatu ja saatavuus heikkene.

4.4 EU:n laajuisten yleiskatsausten yksinkertaistaminen ja EU:n toimielinten roolien selventäminen

ETSK pitää tarpeellisena komission ja Euroopan ympäristökeskuksen roolien selventämistä ja täsmentämistä asiaankuuluviissa raportointiprosesseissa.

4.5 Tuleviin arviointeihin valmistautuminen

ETSK on tyytyväinen siihen, että Euroopan komission suorittamat arvoinnit ovat tuoneet päivänvaloon useita päällekkäisyyksiä, epäjohtonmukaisuuksia ja tarpeettomia vaatimuksia sekä tietojen ja raporttien rakenteen että niiden tiheyttä koskevien vaatimusten osalta ynnä muita tehokkuuspuutteita. Komitea on vakuuttunut siitä, että puutteita voi löytyä tulevaisuudessa lisää. Se suosittelee, että unionin säännösten toimivuutta tällä alalla arvioidaisiin säännöllisesti. Komission olisi tehtävä arviointeja ja pyydetävä jäsenvaltioita toimittamaan tarvittavat tiedot tätä varten. ETSK on antanut tähän liittyen tulevaisuuden vaatimukset täyttävää lainsäädäntöä koskevan lausunnon SC/045⁽²⁶⁾, jossa se esittää suosituksia tulevaa lainsäädäntöä koskevista lisätoimenpiteistä.

4.6 Tiedot asiayhteydessään

ETSK suosittelee, että Euroopan ympäristökeskuksen keskustietokannat laadittaisiin siten, että ympäristödata ja -tiedot yhdistetään maantieteelliseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen dataan, jotta niitä voidaan tulkita kattavasti ja objektiivisesti. Komitea suhtautuu myönteisesti Euroopan komission pyrkimykseen säätää hallinnollista rasiitusta vähentävää parempaa lainsäädäntöä, kun (epäpuhtauksien päästöjä ja siirtoja koskevasta eurooppalaisesta rekisteristä – E-PRTR – annetun) asetuksen (EY) N:o 166/2006 mukaisia raportointivelvoitteita tarkistetaan sellaisten velvoitteiden osalta, joilla on vain rajallinen merkitys. Komitea huomauttaa samalla tarpeesta kunnioittaa tiettyjen liikesalaisuuksien salassapitovelvollisuutta, joka ei kuitenkaan saa estää ympäristöraporttien ja -tietojen avoimuutta ja saatavuutta.

4.7 Valikoituja muutoksia

ETSK uskoo, että ehdotetut muutokset olisi tulevaisuudessa mukautettava erilaisten ympäristöraportointivelvoitteita asettavien säädösten erityispiirteisiin sen sijaan, että sovellettaisiin yhtä ja samaa mallia kaikille. Komitea kannattaa myös direktiivin 2009/147/EY (lintudirektiivi) ja direktiivin 92/43/ETY (luontotyyppidirektiivi) mukaisten raportointien aikataulun yhdenmukaistamista.

4.8 Suuren yleisön kannustaminen ottamaan osaa ympäristöasioihin

ETSK kehottaa ympäristöjärjestöjä edistämään nykyistä aktiivisemmin suuren yleisön tietoisuutta ympäristön tilanteesta omilla maissaan tai omilla alueillaan. Komitea vetoaa komissioon, jotta se kannustaisi ja rahoittaisi tällaista toimintaa.

Bryssel 12. joulukuuta 2018.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Luca JAHIER*

⁽²⁵⁾ Direktiivi 2007/2/EY.

⁽²⁶⁾ ETSK:n lausunto aiheesta "Tulevaisuuden vaatimukset täyttävä lainsäädäntö" (EUVL C 487, 28.12.2016, s. 51).